

Załącznik nr 1 – Fiszka Projektu z Roczego Planu Działania na rok 2020

DZIAŁANIE PO WER	Działanie 2.17 Skuteczny wymiar sprawiedliwości
FISZKA PROJEKTU POZAKONKURSOWEGO KONCEPCYJNEGO	
PODSTAWOWE INFORMACJE O PROJEKCIE	
Tytuł lub zakres projektu ¹	Zapewnienie dostępu do wymiaru sprawiedliwości dla osób z niepełnosprawnościami
Cel szczegółowy PO WER, w ramach którego projekt będzie realizowany	<i>Włączenie idei dostępności do głównego nurtu dobrego rządzenia</i>
Priorytet inwestycyjny	11.I Inwestycje w zdolności instytucjonalne i w sprawność administracji publicznej oraz efektywność usług publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w celu przeprowadzenia reform, z uwzględnieniem lepszego stanowienia prawa i dobrego rządzenia
Typ/typy projektów przewidziane do realizacji w ramach projektu	Dostosowanie funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości do potrzeb osób z niepełnosprawnościami poprzez podniesienie kompetencji kadr sektora sprawiedliwości w zakresie praw osób niepełnosprawnych i kontaktu z osobami niepełnosprawnymi oraz wdrażanie usprawnień z zakresu dostępności
Cel główny projektu	Poprawa dostępności do wymiaru sprawiedliwości dla osób z niepełnosprawnościami poprzez podniesienie kompetencji pracowników wymiaru sprawiedliwości w zakresie wiedzy związanej z potrzebami osób z niepełnosprawnościami, a także poprzez instalację urządzeń umożliwiających samodzielne korzystanie z budynków sądów przez osoby z niepełnosprawnościami
Kamienie milowe projektu ²	<p>1. Wybór wykonawcy Modelu Dostępnego Sądu:</p> <ul style="list-style-type: none"> — opracowanie OPZ, wzoru umowy, formularza cenowego, kryteriów wyboru wykonawcy, — wybór Komisji przetargowej, — przeprowadzenie postępowania o zamówienie publiczne, — wybór wykonawcy MDS. <p>Termin: II kwartał 2022</p> <p>2. Opracowanie Modelu Dostępnego Sądu oraz ram programowych szkoleń</p> <ul style="list-style-type: none"> — opracowanie Modelu Dostępnego Sądu (MDS) dostosowanego do specyfiki pracy i roli instytucji, przy wykorzystaniu elementów już istniejących modeli dostępności oraz skonsultowanie opracowanego MDS z ekspertami zewnętrznymi i właściwymi interesariuszami, w tym Radą Dostępności, — opracowanie odrębnych ram programowych szkoleń dla wszystkich grup

¹ Należy wskazać roboczą nazwę projektu albo skrótowo opisać istotę, zakres przedmiotowy projektu.

² Zgodnie z podrozdziałem 5.2.1 *Polityka spójności* rozdziału 5.2 *Zasady wyboru projektów* Umowy Partnerstwa przedsięwzięcia o długim horyzoncie czasowym realizacji muszą być dzielone na krótkie etapy, których realizacja będzie uzależniona od osiągnięcia rezultatów założonych na wcześniejszym etapie (kamieni milowych).

docelowych uwzględniających specyfikę pracy, wykonywane zadania, role w instytucji oraz odpowiedzialność za wdrożenie założeń projektu,

Termin: II kwartał 2023, szacunkowy koszt – 1,3% udziału w kosztach ogółem, 450.000 zł

3. Wyłonienie 35 sądów do doposażenia w urządzenia oraz przeprowadzenia prac modernizacyjnych i adaptacji architektonicznych:

- przeprowadzenie przez Sądy Apelacyjne analizy podległych jednostek pod kątem dostępności dla osób z niepełnosprawnościami z wykorzystaniem ankiety opracowanej przez Zespół Merytoryczny,
- wskazanie przez Sądy Apelacyjne 55 sądów (po 5 sądów z każdej apelacji) wymagających najpilniej wsparcia w procesie dostosowania swojej dostępności dla osób z niepełnosprawnościami,
- przeprowadzenie w sądach rekomendowanych przez Sądy Apelacyjne audytu zewnętrznego pod kątem dostępności,
- na podstawie rekomendacji Sądów Apelacyjnych i wyników audytu wybór przez Zespół Merytoryczny 35 sądów do udziału w projekcie.

Termin: II kwartał 2022, szacunkowy koszt – 0,5% udziału w kosztach ogółem, 175.000 zł

4. Doposażenie wybranych sądów:

- zapewnienie sądom wsparcia doradczego na każdym etapie realizacji projektu,
- ustalenie na podstawie rekomendacji z przeprowadzonych audytów dostępności listy zakupów i prac do wykonania w każdym sądzie biorącym udział w projekcie (35),
- ogłoszenie i przeprowadzenie postępowań przetargowych na zakup urządzeń i prace adaptacyjno-budowlane w każdym sądzie biorącym udział w projekcie (35), procedury przetargowe są organizowane i prowadzone indywidualnie przez każdy Sąd w zakresie i po ustaleniu konkretnych potrzeb danego Sądu a w przypadku zakupu sprzętu lub urządzeń tożsamych dla większej ilości sądów przeprowadzenie zbiorczej procedury zakupów,
- instalacja urządzeń oraz przeprowadzenie prac adaptacyjno-budowlanych w sądach,
- kontrola przeprowadzonej procedury zakupowej,
- rozliczenia przedłożonych faktur,
- przeprowadzenie audytu końcowego (wykonywanego przez podmioty znajdujące się w Wykazie podmiotów dokonujących certyfikacji, prowadzonym przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej w każdym z 35 sądów, w zakresie wykonanego doposażenia i/lub prac adaptacyjno-budowlanych, w celu potwierdzenia czy doposażenie zostało wykonane i pełni swą funkcję oraz czy w ramach wykonanego zakresu doposażenia podniesiony został poziom dostępności w danym sądzie (względem rozwiązań powstałych po wcześniej przeprowadzonym zewnętrznym audycie dostępności).

Termin: IV kwartał 2023, szacunkowy koszt – 62,7% udziału w kosztach ogółem, 21.945.000 zł

5. Przeprowadzenie szkoleń:

- A. Dla koordynatorów dostępności ustanowionych w sądach oraz dla pracowników bezpośrednio z nimi współpracujących w zakresie wdrażania dostępności w sądach lub mających bezpośredni kontakt z osobami z

	<p>niepełnosprawnościami - ok. 300 osób, planowany koszt 1.050.000 zł</p> <p>B. Dla kadry zarządzającej sądami powszechnymi – ok. 300 osób, planowany koszt 1.050.000 zł</p> <p>C. Dla Sędziów, Referendarzy sądowych, Asesorów, Asystentów sędziego – ok. 1500 osób, planowany koszt 5.250.000 zł</p> <p>D. Dla pracowników administracyjnych w sądach (mających lub mogących mieć bezpośredni kontakt z osobami z niepełnosprawnościami) – ok. 1000 osób, planowany koszt 3.500.000 zł</p> <p>E. Dla wybranych pracowników w sądach, pełniących funkcję osoby wspierającej osoby z niepełnosprawnością (mających lub mogących mieć bezpośredni kontakt z osobami z niepełnosprawnościami) – ok. 300 osób, planowany koszt 1.050.000 zł</p> <p>F. Dla przedstawicieli zawodów prawniczych – w tym Kierowników szkoleń/Dziekanów w Izbach i Radach – ok. 100 osób, planowany koszt 350.000 zł</p> <p>Termin: do końca III kwartału 2023, szacunkowy koszt – 35% udziału w kosztach ogółem, 12.250.000 zł</p> <p>6. Opracowanie i udostępnienie szkoleń e-learningowych stanowiących kompendium wiedzy z zagadnień omawianych podczas stacjonarnych szkoleń, przeznaczonych dla pracowników sądów, którzy nie uczestniczyli w szkoleniach stacjonarnych oraz dla nowych pracowników.</p> <p>Termin: do końca II kwartału 2023, szacunkowy koszt – 0,5% udziału w kosztach ogółem, 175.000 zł</p> <p>7. Sporządzenie raportu końcowego.</p> <p>Termin: IV kwartał 2023</p>
Podmiot zgłaszający projekt ³	Ministerstwo Sprawiedliwości
Podmiot, który będzie wnioskodawcą	Ministerstwo Sprawiedliwości
Uzasadnienie wyboru podmiotu, który będzie wnioskodawcą ⁴	<p>Zgodnie z regulacjami zawartymi w art. 24 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz.U. Z 2019 r. Poz. 945) w wyłącznej właściwości Ministra Sprawiedliwości znajdują się sprawy z zakresu sądownictwa. Ponadto Minister Sprawiedliwości posiada kompetencję do przedkładania projektów aktów normatywnych właściwych dla przypisanego mu działu administracji rządowej.</p> <p>Ponadto z ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych wynika, że Minister Sprawiedliwości sprawuje nadzór administracyjny nad działalnością sądów, która polega na zapewnieniu odpowiednich warunków techniczno-organizacyjnych oraz właściwego toku wewnętrznego urzędowania sądu, bezpośrednio związanego z wykonywaniem przez sąd jego zadań. Natomiast szczegółowe wytyczne co do zasady funkcjonowania, udostępniania pomieszczeń i obsługi uczestników postępowania, świadków i innych osób przebywających w sądach, jak też wymogów związanych z udogodnieniami i pomocą dla osób z niepełnosprawnościami - zgodnie z kompetencją sądu regulowane są w</p>

³ W przypadku opracowywania Rocznego Planu Działania przez IP, podmiotem zgłaszającym projekt jest IP. W przypadku opracowywania Rocznego Planu Działania przez IZ należy wpisać nazwę podmiotu, który zgłosił projekt do IZ.

⁴ W szczególności w świetle art. 38 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz.U. z 2018 r. poz. 1431, z późn. zm.) oraz podrozdziału 5.2.1 Polityka spójności, rozdziału 5.2 Zasady wyboru projektów Umowy Partnerstwa.

	rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych.			
	Mając powyższe na uwadze przyznać należy, że projekt powinien być realizowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości, ze względu na funkcje zarządcze i nadzorcze Ministra Sprawiedliwości nad działalnością administracyjną sądów powszechnych oraz zadania dysponenta części budżetowej odpowiadającej sądom powszechnym, tym samym występowanie monopolu kompetencyjnego wnioskodawcy w obszarze objętym interwencją – zgodnie z art. 38 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2018 r. poz. 1431 z późn. zm.) oraz podrozdziału 5.2.1 Polityka spójności i rozdziału 5.2 Zasady wyboru projektów Umowy partnerstwa z dnia 21 maja 2014 r.			
Czy projekt będzie realizowany w partnerstwie?	TAK		NIE	X
Podmioty, które będą partnerami w projekcie i uzasadnienie ich wyboru ⁵	Nie dotyczy			
Czy projekt będzie projektem grantowym?	TAK		NIE	X
Przewidywany termin złożenia wniosku o dofinansowanie (kwartał albo miesiąc oraz rok)	IV kwartał 2020 r.			
Przewidywany okres realizacji projektu	Data rozpoczęcia (miesiąc oraz rok)	09.2020	Data zakończenia (miesiąc oraz rok)	11.2023
SZACOWANY BUDŻET PROJEKTU				
Szacowana kwota wydatków w projekcie w podziale na lata i ogółem (PLN)				
w roku 2020	w roku 2021	w roku 2022	w roku 2023	ogółem
0,00	0,00	2 500 000,00	32 500 000,00	35 000 000,00
Szacowany wkład własny beneficjenta (PLN)				
TAK	..... (PLN)	NIE	X	
Szacowany wkład UE (PLN)				

⁵ Wypełnić w przypadku projektu realizowanego w partnerstwie. W przypadku, gdy nie są znane konkretne podmioty, które będą partnerami w projekcie, należy wpisać pożądane cechy partnerów oraz uzasadnić wskazanie określonych cech.

29 498 000,00

OPIS PROJEKTU

Uzasadnienie realizacji projektu w trybie pozakonkursowym⁶

Mając na uwadze art. 38 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz.U. z 2018 r. poz. 1431 ze zm.) oraz podrozdział 5.2.1. Polityka spójności rozdziału 5.2 Zasady wyboru projektów Umowy Partnerstwa z dnia 21 maja 2014 r. wskazuje się na konieczność realizacji projektu pn. „Zapewnienie dostępu do wymiaru sprawiedliwości dla osób z niepełnosprawnościami” w trybie pozakonkursowym. Zgodnie z treścią art. 38 ust. 3 wspomnianej ustawy w trybie pozakonkursowym mogą być wybierane wyłącznie projekty o strategicznym znaczeniu dla społeczno-gospodarczego rozwoju kraju lub projekty dotyczące realizacji zadań publicznych, zaś z zasad polityki spójności wynika bezpośrednio, że tryb pozakonkursowy jest możliwy do zastosowania w szczególności w przypadku występowania monopolu kompetencyjnego.

Projekt pn. „Zapewnienie dostępu do wymiaru sprawiedliwości dla osób z niepełnosprawnościami” wpisuje się w kierunki strategiczne Strategii modernizacji przestrzeni sprawiedliwości w Polsce na lata 2014-2020, którą realizuje Ministerstwo Sprawiedliwości. Działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami realizują podstawowe założenia kierunku strategicznego, jakim są prawa obywatela w przestrzeni sprawiedliwości. Głównymi celami Strategii w perspektywie obywatela jest m.in. dostępność i otwartość wymiaru sprawiedliwości. Rola Ministerstwa Sprawiedliwości w ramach przestrzeni sprawiedliwości jest zdefiniowana przepisami prawa. Kompetencje w tym zakresie obejmują rolę legislacyjną, organizacyjną w zakresie sposobu wykonywania pracy i alokacji zasobów, zarówno finansowych, jak i ludzkich. Kompetencje te oznaczają w ramach strategii pełnienie roli koordynacyjnej w zakresie wdrożenia strategii, wspierającej procesy zachodzące w przestrzeni sprawiedliwości.

Projekt niniejszy wpisuje się również w przygotowywaną przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Strategię na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2020 – 2030, która została przewidziana w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR), gdzie zaprezentowany został model zrównoważonego społecznie rozwoju, uwzględniający potencjał wszystkich grup społecznych. Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2020-2030 będzie stanowić jedno z narzędzi realizacji celu szczegółowego „Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony”. Ze względu na swój kompleksowy charakter, działania zawarte w niniejszej Strategii przyczynią się również do osiągnięcia pozostałych celów zapisanych w SOR. Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami obejmuje obszary państwa istotne dla prowadzenia polityki na rzecz osób niepełnosprawnych w sposób horyzontalny.

Podjęcie działań projektowych na rzecz zwiększenia dostępności do wymiaru sprawiedliwości jest również realizacją wymogów stawianych w rządowym programie Dostępność plus 2018-2025, który wskazuje na potrzebę realizacji prawa dla dostępności.

Ponadto oprócz realizacji celów strategicznych potrzeba realizacji tego typu działań została m.in. zidentyfikowana w ramach opracowywania Standardów Obsługi Interesanta Sądownictwa Powszechnego, stanowiących produkt projektu pozakonkursowego MS realizowanego w ramach PO WER. Działania szkoleniowe zostaną ukierunkowane na wdrażanie zaleceń Komitetu do spraw Praw Osób Niepełnosprawnych w zakresie wdrażania postanowień Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami opublikowanych we wrześniu 2019 r. Działaniami objęci zostaną przedstawiciele sektora sprawiedliwości mogący mieć kontakt z osobami z niepełnosprawnościami, a więc zarówno kadra orzekająca, jak również pracownicy administracyjni oraz odpowiedzialni za programy szkoleniowe przedstawiciele zawodów prawniczych. W zakresie dostosowania budynków i pomieszczeń sądów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami konieczne jest podjęcie działań na rzecz realizacji inwestycji i zakupu sprzętu zgodnie z zapotrzebowaniami zgłoszonymi przez jednostki organizacyjne sądownictwa powszechnego.

Zasadnicze założenia interwencji publicznej, której wsparcie zaplanowano w ramach projektu

Zasadniczym założeniem interwencji publicznej będzie zapewnienie dostępu do wymiaru sprawiedliwości dla osób z niepełnosprawnościami poprzez zwiększenie dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej i cyfrowej

⁶ W szczególności w świetle art. 38 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz.U. z 2018 r. poz. 1431, z późn. zm.) oraz podrozdziału 5.2.1 Polityka spójności, rozdziału 5.2 Zasady wyboru projektów Umowy Partnerstwa.

do sądów. Obowiązek taki wynika z obowiązującej w Polsce ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnym i potrzebami (Dz.U.2019 poz. 1696, dalej zwana: ustawą o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami). Ten akt prawny nakłada na podmioty publiczne, w tym również sądy, minimalne obowiązki zapewniające dostępność wymienione w art. 6 w/w ustawy. Ustawa ta jest naczelnym aktem prawnym służącym realizacji programu „Dostępność Plus”, ponadto została stworzona zgodnie z zapisami Konwencji ONZ O Prawach Osób Niepełnosprawnych. Art. 13 Konwencji stanowi, że osobom niepełnosprawnym zostanie zagwarantowany skuteczny dostęp do wymiaru sprawiedliwości na równych zasadach z innymi obywatelami. Ponadto, zgodnie z art. 12 Konwencji osoby niepełnosprawne mają taką samą zdolność prawną we wszystkich aspektach życia jak inni obywatele. Realizacja zasady dostępu osób z niepełnosprawnościami do wymiaru sprawiedliwości pozostaje w ścisłym związku z Art. 2 Konwencji o zakazie dyskryminacji. Należy pamiętać, że: „nie można mówić o zapewnieniu skutecznego dostępu do wymiaru sprawiedliwości, jeżeli budynki, w których znajdują się organy ścigania i organy sądownicze, obiekty, w których świadczone są tego rodzaju usługi, a także informacja i komunikacja, nie są dostępne dla osób niepełnosprawnych” (Biuletyn RPO 2016 nr 7).

W ramach projektu zostanie wyłoniony wykonawca Modelu Dostępnego Sądu posiadający niezbędne kompetencje z zakresu potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej, znajomości przepisów prawa procesowego i materialnego, a także organizacji i specyfiki funkcjonowania sądów.

Wskazane w modelu rozwiązania będą traktowane jako wytyczne dla instytucji wymiaru sprawiedliwości w celu poprawy swojego funkcjonowania i dostosowania do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnościami.

Model Dostępnego Sądu będzie modelem stopniowalnym, zakładającym dostosowanie sądów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami na poziomie minimalnym, średnim oraz maksymalnym. Minimalny poziom określać będzie niezbędne elementy wyposażenia oraz poziom dostosowania architektonicznego budynku umożliwiające korzystanie z budynku sądu przez osoby z niepełnosprawnościami. Wymagania Modelu Dostępnego Sądu na poziomie średnim będą zawierały dodatkowe elementy z obszaru dostępności architektonicznej oraz informacyjno-komunikacyjnej, które będą stanowiły kolejny etap przystosowania sądu do optymalnych warunków, jakie będzie oferował poziom maksymalny. Wymagania na poziomie maksymalnym będą wskazówką do osiągnięcia pożądanego stanu dostępności każdego sądu.

Model Dostępnego Sądu będzie w szczególności uwzględniał zagadnienia takie jak:

- dostępność architektoniczną budynków,
- dostępność informacyjno-komunikacyjną.

Model Dostępnego Sądu będzie określał konkretne wymogi, jakie powinien spełniać budynek sądu, na każdym z trzech poziomów w zakresie samodzielnej komunikacji poziomej, pionowej, korzystania z pomieszczeń higieniczno-sanitarnych oraz w zakresie dodatkowego wyposażenia ułatwiającego orientację w budynku oraz przekaz informacji.

Ponadto do opracowania Modelu Dostępnego Sądu wykorzystane zostaną wybrane elementy Modeli Dostępności funkcjonujące w aktualnie prowadzonych innych projektach dotyczących dostępności (np. Dostępna Szkoła, Dostępny Urząd, Dostępny Szpital, Dostępna Uczelnia) z uwzględnieniem specyfiki funkcjonowania i roli instytucji, jaką jest Sąd. Opracowany model będzie podlegał konsultacjom.

Model Dostępnego Sądu będzie wykorzystywany w sądach objętych wsparciem w ramach projektu jak również w pozostałych sądach po zakończeniu działań projektowych w celu zapewnienia realnego wsparcia w procesach podnoszenia stopnia dostępności budynków.

Do udziału w projekcie wybrane zostaną sądy o najmniejszym stopniu przystosowania dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Procedura wyboru opierać się będzie na kilkustopniowej weryfikacji.

- w pierwszym etapie Sądy Apelacyjne poproszone zostaną o przeprowadzenie wewnętrznej analizy podległych jednostek, na podstawie ankiety stworzonej przez Zespół Merytoryczny oraz wskazanie pięciu sądów wytypowanych do udziału w projekcie.
- w następnym etapie we wskazanych 55 sądach przeprowadzony zostanie zewnętrzny audyt, który oceni poziom dostępności sądów dla osób z niepełnosprawnościami oraz wskaże wymagany zakres prac.
- w ostatnim etapie Zespół Merytoryczny dokona wyboru 35 sądów, na podstawie rekomendacji Sądów Apelacyjnych oraz wyników zewnętrznego audytu dostępności.

Na zakończenie etapu doposażenia sądów przeprowadzony zostanie audyt końcowy w celu potwierdzenia czy

doposażenie zostało wykonane i pełni swą funkcję oraz czy w ramach wykonanego zakresu doposażenia podniesiony został poziom dostępności w danym sądzie (względem rozwiązań powstałych po wcześniej przeprowadzonym zewnętrznym audycie dostępności).

Równolegle do prac związanych z doposażeniem sądów prowadzone będą działania związane z wyborem wykonawców szkoleń i przeprowadzeniem samych szkoleń.

W celu prawidłowej koordynacji realizacji projektu jako pierwsza grupa przeszkoleni zostaną koordynatorzy dostępności, którzy zgodnie z obowiązującą ustawą o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami powinni zostać powołani m.in. w sądach do 20 września 2020 r. oraz pracownicy bezpośrednio z nimi współpracujący w zakresie wdrażania dostępności w sądach lub mających bezpośredni kontakt z osobami z niepełnosprawnościami (około 300 osób).

Szkolenie koordynatorów dostępności oraz pracowników bezpośrednio z nimi współpracujących w zakresie wdrażania dostępności w sądach lub mających bezpośredni kontakt z osobami z niepełnosprawnościami będzie obejmowało w szczególności następujące zagadnienia:

- omówienie obowiązków podmiotu publicznego (sądu) zobowiązanego do stosowania ustawy o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz zagadnień dostępności architektonicznej, komunikacyjno-informacyjnej i cyfrowej z wykorzystaniem poradnika do ustawy o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami
- definicje użyte w ustawie,
- omówienie funkcji i obowiązków koordynatora do spraw dostępności funkcjonującego przy danym sądzie wynikających z art. 14 ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, w tym m.in. poprzez, wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez podmiot (Sąd), przygotowanie i koordynację wdrożenia planu działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami przez podmiot (Sąd), oraz monitorowanie działalności podmiotu (Sądu) w zakresie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.
- przykłady dobrych rozwiązań i praktyk zapewniających dostępność,
- omówienie dostępnych materiałów opracowanych przez inne podmioty w zakresie pracy i zadań koordynatora dostępności,
- przekazanie pakietu informacji na temat zasad i sposobu tworzenia planów działania na rzecz poprawy dostępności w budynku sądu (czy jest plan działania, jak się go tworzy, do czego służy).

Na kolejnym etapie przeszkolonych zostanie około 3.100 pracowników sądów, w tym kadra zarządzająca sądami, orzecznicy (Sędziowie, Referendarze sądowi, Asesorzy, Asystenci sędziego), pracownicy administracyjni (mający lub mogący mieć bezpośredni kontakt z osobami z niepełnosprawnościami), wybrani pracownicy pełniący funkcję osoby wspierającej osoby z niepełnosprawnością (mający lub mogący mieć bezpośredni kontakt z osobami z niepełnosprawnościami) oraz około 100 przedstawicieli zawodów prawniczych (w tym Dziekani oraz kierownicy szkoleń w Izbach i Radach), m.in. odpowiedzialnych za treści programowe szkoleń w ramach swoich samorządów.

Zorganizowane zostaną min. 2 - dniowe (16-godzin) szkolenia w formie warsztatowej (również uczenie przez doświadczenie) w następujących grupach (średnio 25 osób w grupie):

- Kadra zarządzająca sądami,
- Orzecznicy: Sędziowie, Referendarzy sądowi, Asesorzy oraz Asystenci sędziego,
- Pracownicy administracyjni sądów (mający lub mogący mieć bezpośredni kontakt z osobami z niepełnosprawnościami),
- Przedstawiciele zawodów prawniczych, w tym kierownicy szkoleń w Izbach i Radach,
- Pracownicy sądów, wspierający osoby z niepełnosprawnością (mający lub mogący mieć bezpośredni kontakt z osobami z niepełnosprawnościami).

Każde ze szkoleń będzie prowadzić 2 trenerów, celem zwiększenia efektywności szkoleń. Jednym z trenerów, w miarę możliwości, będzie osoba z niepełnosprawnością posiadająca odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie.

Uczestnikom zostaną zapewnione materiały szkoleniowe.

Dla każdej grupy docelowej zostaną stworzone przez Zespół Merytoryczny odrębne ramy programowe uwzględniające odrębną specyfikę pracy i role w strukturach wymiaru sprawiedliwości. Treści programowe szkoleń dla kadry zarządzającej będą uwzględniać ich funkcje zarządcze i organizacyjne. Zakres szkoleń dla kadry orzeczniczej będzie obejmował m.in. zagadnienia związane z sytuacjami mogącymi wydarzyć się na sali rozpraw oraz aspekty merytoryczne i proceduralne. W bloku szkoleń dla pracowników administracyjnych istotne będą zagadnienia bezpośrednich relacji z osobami z niepełnosprawnościami.

Program szkolenia będzie składał się z dwóch modułów, co umożliwi przekazanie niezbędnej wiedzy z obszaru dostępności, a także pozwoli na dostosowanie szkolenia do potrzeb oraz zadań danej grupy docelowej. W części ogólnej (moduł ogólny) szkolenie dostarczy uczestnikom podstawowej wiedzy z zakresu zadań podmiotu (Sądu) w różnych obszarach dostępności oraz nawiązywania kontaktu i efektywnej komunikacji z Klientem z niepełnosprawnością. Część specjalistyczna (moduł specjalistyczny) szkolenia będzie uwzględniała zadania uczestników wynikające z profilu zawodowego grupy docelowej. Umożliwi to przeprowadzenie szkolenia ukierunkowanego na potrzeby i specyfikę pracy uczestników, w celu likwidacji barier w kontaktach z Klientem na różnych poziomach komunikacji (inaczej wygląda kontakt interesanta z Prezesem Sądu/Przewodniczącym Wydziału; inaczej z organem prowadzącym postępowanie, a inaczej z pracownikiem administracyjnym czy też sekretarzem sądowym).

Przed przystąpieniem do szkolenia wszyscy uczestnicy wypełnią pre-test, weryfikujący ich stan wiedzy z zakresu zagadnień dotyczących dostępności, zaś po zakończeniu szkolenia uczestnicy wypełnią post-test, który oceni stan wiedzy uczestników po szkoleniu i będzie stanowił obiektywną weryfikację skuteczności przeprowadzonego szkolenia oraz faktycznego pogłębienia wiedzy uczestników z omawianego zakresu.

Przeprowadzane testy będą korespondowały z modułami szkolenia, a więc będą uwzględniały potrzeby szkoleniowe i specyfikę zawodową danej grupy docelowej.

Program, w zależności od grupy docelowej, powinien zawierać takie zagadnienia jak np.:

** Kim jest osoba z niepełnosprawnością w oparciu o obowiązujący stan prawny.

** Rodzaje niepełnosprawności

** Funkcjonalne następstwa a zapewnienie bezstronności i prawa przedstawienia swojego stanowiska

** Aspekty zarządcze i organizacyjne

** Potrzeby osób z niepełnosprawnością, wynikające z naruszonej sprawności fizycznej, psychicznej i intelektualnej lub w zakresie zmysłów

** Bariery utrudniające osobom z niepełnosprawnościami do skutecznego dostępu do wymiaru sprawiedliwości

** Poszerzenie wiedzy o trudnościach, jakich mogą doświadczać osoby z różnymi rodzajami niepełnosprawności - symulacje, ćwiczenia, podczas których uczestnicy będą poznawać odbieranie rzeczywistości z perspektywy osoby z niepełnosprawnością wzrokową i słuchu

** Niwelowanie własnych błędnych stereotypów/stygmatów postrzegania tej grupy osób przez pracowników wymiaru sprawiedliwości

** Dyskryminujące praktyki dotyczące funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości

** Oczekiwania klienta z niepełnosprawnością

** Prawidłowe wchodzenie w relacje z tą grupą klientów, nie generujące niepotrzebnych nieporozumień w toku postępowania

** Savoir - vivre wobec osób z niepełnosprawnością

** Jak prawidłowo komunikować się z osobą z niepełnosprawnością wzrokową, słuchową i ruchową.

Nowe kompetencje posłużą wsparciu osób/osoby z określoną niepełnosprawnością (jako klienta i pracownika sądu) w

sposób właściwy, z zachowaniem podmiotowości tej osoby i wykluczą stereotypowe myślenie o niepełnosprawności. Dzięki takim szkoleniom pracownicy sądów będą potrafili wchodzić w prawidłowe relacje z tego rodzaju grupą klientów nie generując niepotrzebnych nieporozumień.

Ponadto w ramach projektu zostaną opracowane i udostępnione dla sądów szkolenia e-learningowe przeznaczone m.in. dla pracowników sądów, którzy nie uczestniczyli w szkoleniach stacjonarnych oraz dla nowych pracowników. Platforma szkoleniowa stanowić będzie kompendium wiedzy z zagadnień omawianych podczas szkoleń stacjonarnych. Dzięki systemowi samodzielnej nauki zdalnej umożliwi pracownikom podniesienie kompetencji w indywidualnie wybranym czasie.

Ostatnim etapem będzie weryfikacja wyników wykonanych prac adaptacyjno-budowlanych i doposażenia sądów oraz ocena efektów przeprowadzonych szkoleń. Efekty wykonanych prac adaptacyjno-budowlanych i doposażenia sądów zostaną ocenione w drodze końcowego audytu dostępności, przeprowadzonego przez ekspertów dokonanego po zakończeniu prac związanych z doposażeniem sądów i wykonaniem niezbędnych prac architektoniczno-budowlanych. Efekty przeprowadzonych szkoleń zostaną ocenione za pomocą ankiety ewaluacyjnej. Będzie ona obejmowała: pre test (stan wiedzy uczestnika przed rozpoczęciem szkolenia), post test (stan wiedzy uczestnika po zakończeniu szkolenia) oraz ocenę szkolenia wystawioną przez uczestnika (po jego zakończeniu). Na podstawie zebranych informacji Zespół Merytoryczny sporządzi raport końcowy z wyników procesu doposażenia sądów oraz szkoleń.

Główne zadania przewidziane do realizacji w projekcie ze wskazaniem grup docelowych

1. Opracowanie Modelu Dostępnego Sądu, ram programowych szkoleń oraz raportu końcowego.

Głównym założeniem projektu jest stworzenie Modelu Dostępnego Sądu (MDS) jako dokumentu dedykowanego instytucji spełniającej specyficzną i wyjątkową rolę w przestrzeni publicznej. W celu zapewnienia skutecznej interwencji do realizacji tego zadania pozyskane zostanie wsparcie niezależnego wykonawcy zewnętrznego wyłonionego w ramach postępowania przetargowego. Wymagane będzie aby wykonawca MDS posiadał niezbędne doświadczenie w opracowywaniu tego typu dokumentów, w pracy z zagadnieniami związanymi z dostępnością oraz posiadał zespół specjalistów gwarantujących wysoką jakość usług w zakresie dostępności architektonicznej oraz potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wykonawca opracuje Model Dostępnego Sądu, który będzie zawierał stopniowalne, trzyetapowe wytyczne dotyczące niezbędnego wyposażenia oraz udogodnień architektonicznych dla sądów. Po opracowaniu Modelu Dostępnego Sądu zostanie on poddany konsultacjom z ekspertami oraz interesariuszami, w tym z Radą Dostępności.

Równoległe do powyższych działań przeprowadzona zostanie procedura wyłonienia 35 sądów, które zostaną w ramach projektu doposażone w sprzęt poprawiający dostępność (np. pętle indukcyjne, oznakowania piktograficzne, listwy naprowadzające) oraz w których zostaną wykonane prace adaptacyjne budynków zgodnie z potrzebami osób z niepełnosprawnościami.

Ponadto Zespół Merytoryczny opracuje ramy programowe szkoleń, zawierające założenia szkoleniowe dla poszczególnych sześciu grup docelowych z uwzględnieniem ich specyficznej roli w procesie usprawniania dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Do opracowania założeń programowych zostaną wykorzystane również istniejące programy szkoleniowe opracowane na potrzeby innych projektów np.: „Dostępna szkoła”, „Dostępna placówka służby zdrowia”, „Dostępny urząd”, „Bliżej dostępności” w zakresie uwzględniającym specyfikę pracy sądów oraz rolę instytucji.

Na podstawie tak stworzonych ram programowych zostanie ogłoszony konkurs na wyłonienie wykonawców szkoleń, ze szczególnym uwzględnieniem oczekiwań związanych z kwalifikacjami szkoleniowców oraz przekazywanych treści. Ponadto Zespół Merytoryczny będzie czuwał nad procesem szkoleń i weryfikował programy szkoleniowe opracowane przez wykonawców szkoleń.

Po zakończeniu działań projektowych nastąpi weryfikacja wyników doposażenia sądów oraz efektów przeprowadzonych szkoleń. Wyniki doposażenia oceni zewnętrzny audyt dostępności. Weryfikacja efektów szkoleń nastąpi za pomocą ankiety ewaluacyjnej przeprowadzonej na zakończenie szkoleń. Końcowym efektem projektu będzie raport z przeprowadzonego doposażenia sądów oraz wyników szkoleń przygotowany przez Zespół Merytoryczny.

2. Doposażenie wybranych sądów oraz przeprowadzenie prac modernizacyjnych i adaptacji architektonicznych

W efekcie kilkustopniowej weryfikacji uwzględniającej rekomendacje Sądów Apelacyjnych oraz wyniki zewnętrznego audytu dostępności, Zespół Merytoryczny wyłoni 35 sądów do udziału w projekcie (z 55 zgłoszonych sądów, co pozwoli na stworzenie listy rezerwowej sądów) oraz zakres zakupów i prac, jaki zostanie w nich wykonany w celu realizacji zasad dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Wyłonione sądy będą odpowiedzialne za zorganizowanie przetargów na zasadach ogólnych i zakup niezbędnych urządzeń lub wykonanie niezbędnych prac dostosowawczych zgodnie z ustalonym planem.

Przykładowo możliwe do zakupu urządzenia to: mapy tyflograficzne, pętle indukcyjne, tabliczki informujące o funkcji pomieszczenia w formie wizualnej oraz dotykowej, oznakowania kierunkowe, systemy informacji wizualnej (piktogramy) ułatwiające poruszanie się dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, podjazdy, drzwi automatyczne, windy, uchwyty w toaletach, szerokie drzwi itp.

Rozliczenie dokonanych zakupów urządzeń oraz prac adaptacyjno budowlanych nastąpi na podstawie przedstawionych faktur za wykonane usługi lub zakupy.

Na każdym etapie wdrażania wyposażenia sądom zostanie zapewnione wsparcie doradcze.

3. Przeprowadzenie szkoleń

a. Dla koordynatorów dostępności ustanowionych w sądach oraz pracowników bezpośrednio z nimi współpracujących lub mających bezpośredni kontakt z osobami z niepełnosprawnościami (379 sądów, istnieje możliwość ustanowienia koordynatora dla więcej niż jednego sądu) – ok. 300 osób

Koordynatorzy dostępności zostaną wyznaczeni w sądach na podstawie ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. z 2019 r. poz. 1696). Do ich głównych działań należeć będzie wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez sąd, przygotowanie i koordynacja planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz monitorowanie działalności sądu w zakresie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

W związku z powyższym szkolenie dla koordynatorów obejmować będzie kwestie związane z obowiązkami wynikającymi z aktualnych przepisów dotyczących praw i potrzeb osób z niepełnosprawnościami, jak również pakiet informacyjny, zawierający niezbędną wiedzę w zakresie przybliżenia kształtu, specyfiki i zasad tworzenia planu działania (w rozumieniu art. 14 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy). Pakiet informacyjny będzie stanowił realne wsparcie w procesie wywiązywania się przez Koordynatora z obowiązku stworzenia i koordynacji wdrażania planu działania na rzecz poprawy dostępności w danej instytucji. Ponadto wsparciem szkoleniowym objęte zostaną także osoby współpracujące na różnych szczeblach sądownictwa z koordynatorem w procesie wdrażania dostępności w sądach.

b. Dla kadry zarządzającej sądami – ok. 300 osób

Szkolenie dla kadry zarządzającej sądami ma głównie na celu przekazanie osobom odpowiedzialnym za funkcjonowanie sądów najważniejszych informacji o wymogach oraz potrzebach szkoleniowych związanych z ideą dostępności do wymiaru sprawiedliwości dla osób z niepełnosprawnościami. Kadra zarządzająca jako osoby decyzyjne odpowiadają za działania sądu jako instytucji i w pierwszej kolejności oni mają wpływ na tworzenie się dobrego klimatu do koniecznych zmian. Wyindukowanie odpowiednich postaw wpłynie na wytworzenie i przekazanie potrzeby udziału w oferowanych w projekcie szkoleniach przez kadrę orzekającą oraz pracowników administracyjnych. W ramach programu szkoleń dla tej grupy docelowej umieszczone zostaną treści zawierające zagadnienia zarządcze oraz organizacyjne mogące usprawnić proces poprawy dostępności sądów.

c. Dla orzeczników (Sędziów, Referendarzy sądowych, Asesorów, Asystentów sędziego) – ok. 1500 osób

Szkolenia dla Sędziów, Referendarzy sądowych, Asesorów, Asystentów sędziego będą skoncentrowane na poszerzeniu kompetencji kadry orzekającej w zakresie identyfikacji potrzeb osób z niepełnosprawnościami, uwrażliwieniu na ich potrzeby oraz sposobie kontaktowania się na sali sądowej.

d. Dla pracowników administracyjnych sądów (mających lub mogących mieć bezpośredni kontakt z osobami z niepełnosprawnościami) – ok. 1000 osób

Szkolenia dla pracowników administracyjnych nakierowane będą na problemy kontaktów z osobami z niepełnosprawnościami, przekazywanie informacji, porozumiewania się za pomocą alternatywnych środków.

e. Dla wybranych pracowników sądów, pełniących funkcję osoby wspierającej osobę z niepełnosprawnością

(mających lub mogących mieć bezpośredni kontakt z osobami z niepełnosprawnościami) – ok. 300 osób

Projekt zakłada przeszkolenie pracowników wytypowanych w sądach macierzystych do roli osoby wspomagającej klienta z niepełnosprawnością oraz pracowników mających lub mogących mieć bezpośredni kontakt z osobami z niepełnosprawnościami. Osoby takie zostaną przeszkolone w szerszym zakresie z zagadnień dotyczących nabycia kompetencji w kontaktach z osobą z niepełnosprawnością, jak również z zagadnień prawnych w zakresie obowiązujących przepisów. Docelowo osoby te mają w pierwszej kolejności być wytypowane w przypadku potrzeby dodatkowej pomocy osobie z niepełnosprawnością w sprawnym załatwieniu sprawy sądowej. Osoby takie będą po przeszkoleniu służyć wsparciem pozostałym pracownikom w przypadku wyjątkowych sytuacji czy konfliktów.

f. Dla przedstawicieli zawodów prawniczych – w tym Kierowników szkoleń/Dziekanów w Izbach i Radach (11 Izb Notarialnych, 1 Krajowa Rada Notarialna, 24 Izby Adwokackie, 1 Naczelna Rada Adwokacka, 1 Krajowa Izba Radców Prawnych, 19 Okręgowych Izb Radców Prawnych – 57) – ok. 100 osób

Przeszkolenie osób odpowiedzialnych za szkolenia w grupie zawodów prawniczych ma na celu wzmocnienie potrzeby podniesienia kompetencji w tym zakresie wśród wykonujących swoje obowiązki pełnomocników jak również notariuszy. Wszystkie grupy zawodów prawniczych w swoich programach doszkalających powinny uwzględnić idee dostępności do wymiaru sprawiedliwości dla osób z niepełnosprawnościami jako priorytet. Szkolenie będzie więc miało na celu wskazanie, na jakie aspekty samorządy powinny zwrócić szczególną uwagę, jakie problemy mogą pojawić się w kontaktach z klientem z niepełnosprawnością i jak je rozwiązywać. Podniesienie świadomości i przekazanie informacji o zagrożeniach powinno zaowocować włączeniem szkoleń z tego zakresu w cykl szkoleń samorządów wszystkich zawodów prawniczych.

W ramach tego zadania zostaną również opracowane i udostępnione szkolenia e-learningowe dla pracowników sądów, którzy nie uczestniczyli w szkoleniach stacjonarnych lub chcą utrwalić nabytą podczas szkoleń stacjonarnych wiedzę. Pozwoli to również zachować trwałość rezultatów projektu. Komponent e-learningowy szkolenia będzie się składał z:

- Części ogólnej (zasady, tematyka, podstawy prawne, słownik pojęć) – zagadnienia wspólne dla wszystkich grup docelowych,
- Części specjalistycznej (materiał dydaktyczny dostosowany do potrzeb i specyfiki pracy danej grupy docelowej, uwzględniający różne poziomy komunikacji z Klientem).

Zasadnicze działania ukierunkowane na wsparcie podejmowanej interwencji publicznej, zrealizowane dotychczas przez wnioskodawcę lub inne instytucje

Wśród zasadniczych działań ukierunkowanych na wsparcie interwencji publicznej, które dotychczas zostały zrealizowane należy wymienić:

- Realizacja założeń Programu rządowego *Dostępność Plus 2018-2025*, który w Działaniu 35. zakładał opracowanie horyzontalnej ustawy o dostępności, której celem będzie stworzenie podstaw prawnych dla efektywnego wdrażania dostępności architektonicznej, transportowej, informacyjnej i komunikacyjnej w Polsce. Nowa ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. z 2019 r. poz. 1696 ze zm.) jest kluczowym narzędziem wdrażania artykułu 9 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych w Polsce.
- Opracowanie Rzecznika Praw Obywatelskich – „Dostęp osób z niepełnosprawnościami do wymiaru sprawiedliwości, analiza i zalecenia”, Biuletyn Rzecznika Praw Obywatelskich, nr 7, Warszawa 2016, zawierające wytyczne do stosowania w zakresie dostępności do wymiaru sprawiedliwości dla osób z niepełnosprawnościami opracowane na podstawie badania „Dostępność wymiaru sprawiedliwości dla osób z niepełnosprawnościami” prowadzonego na zlecenie rzecznika Praw Obywatelskich.
- Realizacja przez Ministerstwo Sprawiedliwości projektu w ramach PO WER: „Wdrożenie standardów i procedur obsługi interesanta w sądownictwie powszechnym” (okres realizacji 17.07.2018-31.12.2020), którego głównym założeniem jest usprawnienie procesów zarządzania i komunikacji w sądownictwie. W ramach tego projektu jeden z przeprowadzonych warsztatów dotyczył obsługi interesanta z niepełnosprawnościami. Szkolenie to przeznaczone zostało dla pracowników obsługujących interesanta w sądach powszechnych, w szczególności pracowników BOI/POI/PI oraz pracowników sekretariatów obsługujących interesantów lub biur podawczych w punkcie informacyjnym sądu, oraz osób je zastępujących, w sumie 1300 osób.

- Harmonogram działalności szkoleniowej KSSiP na rok 2020 planuje realizację przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury szkolenia dla sędziów, asesorów sądowych, referendarzy sądowych, asystentów sędziego, urzędników sądów powszechnych, prokuratorów, asesorów prokuratury, asystentów prokuratorów, urzędników powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, pt. „Komunikacja w toku postępowania karnego i cywilnego z osobami dotkniętymi niepełnosprawnością oraz respektowanie ich praw”, planowane jest przeszkolenie zgodnie z harmonogramem na 2020 rok 280 osób (4 edycje po 70 osób).
- Poradnik „Standardy dostępności budynków dla osób z niepełnosprawnościami – uwzględniające koncepcję uniwersalnego projektowania” opracowany przez Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, Warszawa 2017.
- „Standard dostępności szpitali” oraz „Standard Dostępności POZ” opracowane w ramach projektu grantowego pn. „Dostępność Plus dla zdrowia” (nr POWR.05.02.00-00-0044/18) - Działanie 5.2 Działania projakościowe i rozwiązania organizacyjne w systemie ochrony zdrowia ułatwiające dostęp do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług zdrowotnych, Oś priorytetowa V Wsparcie dla obszaru zdrowia, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Celem projektów jest wdrożenie działań projakościowych związanych z dostosowaniem placówek medycznych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (przede wszystkim osób z niepełnosprawnościami i osób starszych).
- „Model Dostępnej Szkoły” opracowywany w ramach projektu „Dostępna szkoła” realizowanego przez Fundację Fundusz Współpracy i Fundację Instytut Rozwoju Regionalnego, w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014 – 2020, jako pilotaż działania „Szkoła bez barier” – program Dostępność Plus.
- „Model wsparcia uczelni w celu zwiększenia ich dostępności do potrzeb osób z niepełnosprawnościami” projekt Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.

Uwarunkowania skutecznej realizacji założeń interwencji publicznej (interesariusze, stan prawny, itd.)

Skuteczna realizacja planowanych działań wymaga intensywnego zaangażowania wszystkich interesariuszy, tj. sądów powszechnych w zakresie dokonania diagnozy potrzeb modernizacyjnych uwzględniających potrzeby osób z niepełnosprawnościami oraz Sędziów, Asesorów sądowych, Referendarzy, Asystentów sędziów, Koordynatorów dostępności i urzędników w zakresie zaangażowania w udział w szkoleniach. Wsparciem skutecznej realizacji założeń szkoleniowych są zapisy ustawowe. Kadra wymiaru sprawiedliwości jest ustawowo zobowiązana do podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Art. 82a § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (tj. Dz. U. 2019, poz. 52) nakłada na sędziów obowiązek stałego podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Natomiast § 3 ww. ustawy wskazuje, iż sędzia jest obowiązany uczestniczyć, w miarę możliwości corocznie, w szkoleniu i doskonaleniu zawodowym organizowanym przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury lub innych formach doskonalenia zawodowego, w celu uzupełnienia specjalistycznej wiedzy i umiejętności zawodowych.

Niezbędnym warunkiem zwiększenia możliwości osób z niepełnosprawnościami w sferze dostępności do wymiaru sprawiedliwości jest również zaangażowanie zawodów prawniczych w ten proces. Służyć temu ma przeszkolenie osób odpowiedzialnych za treści programowe i realizację obowiązków w zakresie podnoszenia kwalifikacji tej grupy zawodowej w obszarze potrzeb i praw osób z niepełnosprawnościami. Podstawa prawna wynika z § 2 Uchwały nr 49/2015 Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 13 listopada 2015 r. „O doskonaleniu zawodowym adwokatów” oraz Uchwała Nr 295/X/2018 Prezydium Krajowej Izby Radców Prawnych z dnia 12 lipca 2018 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały w sprawie Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku”.

Ponadto warunkiem skutecznej realizacji projektu jest zaangażowanie wykonawców posiadających doświadczenie w realizacji projektów związanych z dostępnością oraz posiadających w swoich zasobach ekspertów w dziedzinie dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej, cyfrowej i znajomości przepisów prawa procesowego i materialnego oraz ekspertów w zakresie potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Projekt przewiduje zaangażowanie wykonawców, których kadra posiada doświadczenie w pracy z osobami z różnymi rodzajami niepełnosprawności, doświadczenie w przeprowadzaniu audytów dostępności w poszczególnych dziedzinach oraz doświadczenie w prowadzeniu szkoleń. Kompetencje te powinny zostać udokumentowane stosownymi certyfikatami lub referencjami.

Obecny stan prawny pozwala na rozpoczęcie prac przygotowawczych do realizacji projektu, a Ministerstwo Sprawiedliwości, jako instytucja realizująca projekt, dysponuje potencjałem kadrowym niezbędnym do skutecznej realizacji założeń interwencji ubocznej.

Dalsze etapy planowane do wdrożenia poza projektem, o ile zostaną spełnione warunki umożliwiające ich skuteczne wykonanie			
Opracowany na potrzeby projektu Model Dostępnego Sądu będzie pomocny do opracowywania założeń bieżących modernizacji infrastruktury sądowniczej oraz będzie wykorzystywany przy planowaniu przyszłych założeń związanych z programami szkoleniowymi dla pracowników wymiaru sprawiedliwości oraz w codziennej pracy Koordynatorów dostępności.			
Ponadto skutki wdrożenia projektu i wprowadzone usprawnienia dla osób z niepełnosprawnościami przyczynią się do realizacji przyszłej Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2020-2030.			
ZAKŁADANE EFEKTY PROJEKTU WYRAŻONE WSKAŹNIKAMI (W PODZIALE NA PŁEĆ I OGÓŁEM)			
WSKAŹNIKI REZULTATU			
Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa		
	W podziale na: ⁷		Ogółem w projekcie
	Kobiety	Mężczyzn	
<i>Liczba pracowników wymiaru sprawiedliwości, którzy podnieśli kompetencje w zakresie znajomości potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz komunikacji z nimi</i>			3060
<i>Liczba podmiotów, w których wdrożono usprawnienia w zakresie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami</i>			35
<i>Liczba przedstawicieli zawodów prawniczych (radców prawnych, adwokatów, notariuszy), którzy podnieśli kompetencje w zakresie znajomości potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz komunikacji z nimi</i>			90
WSKAŹNIKI PRODUKTU			
Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa		
	W podziale na: ⁸		Ogółem w projekcie
	Kobiety	Mężczyzn	
<i>Liczba pracowników wymiaru sprawiedliwości objętych wsparciem szkoleniowym w zakresie znajomości potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz komunikacji z nimi</i>			3400
<i>Liczba przedstawicieli zawodów prawniczych</i>			100

⁷ Rozbicie wartości docelowych na płeć jest nieobowiązkowe – wypełniane w zależności od specyfiki wsparcia i samego projektu oraz zidentyfikowanego problemu, który projekt ma rozwiązać lub złagodzić.

⁸ Rozbicie wartości docelowych na płeć jest nieobowiązkowe – wypełniane w zależności od specyfiki wsparcia i samego projektu oraz zidentyfikowanego problemu, który projekt ma rozwiązać lub złagodzić.

<i>(radców prawnych, adwokatów, notariuszy) objętych wsparciem szkoleniowym w zakresie znajomości potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz komunikacji z nimi</i>			
<i>Liczba podmiotów, objętych wsparciem w zakresie wdrażania usprawnień dot. dostępności dla osób z niepełnosprawnościami</i>			35
<i>Liczba opracowanych Modeli Dostępnego Sądu</i>			1
<i>Liczba opracowanych ramowych programów szkoleniowych (dla każdej szkolonej grupy interesariuszy)</i>			6
<i>Liczba opracowanych raportów</i>			1
SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA WYBORU PROJEKTU			
KRYTERIA DOSTĘPU			
Nie dotyczy			
Uzasadnienie:			